

О. М. Паламарчукдоктор психологічних наук, доцент,
завідувач кафедри психології та соціальної роботи
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

У статті розглядається актуальна, але не досить розроблена проблема розвитку соціальної компетентності студентської молоді. Проаналізовані структурні складники соціальної компетентності студентської молоді. Охарактеризоване ресурсне забезпечення розвитку соціальної компетентності сучасної молоді, яке інтегрує в собі, з одного боку, психологічну роботу над реальними соціальними можливостями індивіда, його готовністю до соціальної взаємодії, з іншого боку, над ще нереалізованими соціальними властивостями, тобто внутрішнім резервом особистості. Описано умови реалізації особистісного потенціалу та перетворення його на ресурсне забезпечення розвитку соціальної компетентності студентської молоді. Визначено, що розвиток соціальної компетентності студентської молоді ґрунтується на аналізі власного рівня буття в соціумі та наявності соціальних якостей у співвідношенні з еталонними образами суспільної взаємодії.

Ключові слова: соціальна компетентність, студентська молодь, ресурсне забезпечення, особистісний потенціал, соціальна взаємодія.

Постановка проблеми. Складні трансформаційні перетворення в Україні вимагають перегляду системи особистісного та професійного розвитку студентської молоді. Особистість у сучасному світі стоїть перед безліччю соціальних виборів, проблем, ситуацій, в яких необхідно прийняти ефективне рішення, спираючись на сформовану під час особистісно-професійного розвитку систему внутрішніх принципів, переконань і цінностей. Підготовка молодих людей до життя в сучасному соціальному середовищі передбачає формування особистості з високим рівнем креативності, ініціативності, соціальної мобільності, конкурентоспроможності та відповідальності за прийняті рішення і результати власної діяльності. Важливим аспектом підготовки сучасної молоді людини до повноцінного життя в соціальному середовищі є розвиток у неї не лише професійної, але й соціальної компетентності, яка дає змогу вирішувати як професійні, так і життєві проблеми в умовах соціальної невизначеності. Соціальна компетентність студентської молоді базується на спроможності особистості на високому рівні взаємодіяти із соціальним та професійним середовищем і передбачає сформованість суспільної свідомості та ідентифікації. Вона включає особистісну визначеність студентської молоді у бажанні реалізовуватись у соціальному середовищі, бачення перспектив та можливостей власного особистісного росту, адекватну оцінку своїх сил та можливостей займатись улюбленою справою, усвідомлення необхідності оволодіння потрібними соціальними знаннями, уміннями, навичками й здатність побачити різно-

манітні варіанти та шляхи суспільної самореалізації. У цьому сенсі формування чітких соціальних цілей та прагнень особистості, її високого рівня самосвідомості мають набути пріоритетності у життєдіяльності сучасної студентської молоді, а з'ясування психологічних особливостей ресурсного забезпечення розвитку соціальної компетентності студентської молоді набуває особливої актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення соціальної компетентності сучасної особистості стало предметом дослідження як вітчизняних, так і зарубіжних психологів. Вченими вирішуються насамперед такі питання: природа соціальної компетентності особистості (П. Берельсон, А. Гольдштейн, Ю. Жуков, В. Куніцина, Ю. Меля, Д. Равен, Л. Шабатура); методологічні засади розвитку соціальної компетентності (О. Асмолов, Ф. Василюк, Л. Виготський, В. Давидов, С. Рубінштейн, В. Шадриков, В. Ядов); розвиток окремих індивідуально-психологічних якостей особистості та психологічних чинників, що характеризують рівень розвитку соціальної компетентності молоді (А. Венгер, Б. Вульф); умови і фактори соціалізації юнаків (І. Кон, А. Мудрик, А. Петровський); соціальна адаптація як важливий складник соціальної компетентності (А. Маркова, Л. Петровська, Т. Снігурова); різноманітні прояви соціальної активності (К. Абульханова-Славська, Б. Ананьєв, Ю. Клейберг, А. Петровський, А. Прихожан, В. Столін, Н. Толстих). Чимало досліджень присвячено обґрунтуванню й експериментальній перевірці механізмів сприйняття студент-

ською молоддю соціального успіху (О. Бодальов, М. Пряжников), з'ясуванню ефективних умов розвитку соціальної компетентності осіб юнацького віку у процесі професійного самовизначення (Г. Марасанов, Н. Рототаєва).

Науковці вивчають проблему розвитку соціальної компетентності в розрізі проблематики дослідження соціального мислення й інтелекту, соціальних моделей поведінки особистості (Д. Гілфорд, Ю. Ємельянов, Н. Кентор, Б. Саллівен, Р. Стернберг, Е. Торндайк та ін.). Важливий теоретичний контекст для дослідження соціальної компетентності сучасної молоді становлять напрацювання у сфері гуманістичної теорії самореалізації особистості (А. Маслоу, К. Роджерс) та акмеологічних досліджень соціальної компетентності як складової частини професіоналізму (А. Деркач, Н. Кузьміна, А. Маркова, Ю. Мель, В. Сластьонін та ін.).

Особистісна ресурсність як умова забезпечення здоров'я та саморозвитку особистості постає предметом дослідження таких науковців, як С. Калашнікова, Л. Кузнецова, Л. Зотова, О. Штепа. Ресурсність як адаптаційний потенціал особистості розглядав С. Хобфолл. Індивідуальний ресурс як основу становлення професіоналізму досліджував у своїх роботах С. Дружилов. З огляду на те, що в усіх вищезгаданих наукових розвідках не висвітлювалася проблема психологічних особливостей ресурсного забезпечення розвитку соціальної компетентності студентської молоді, це і зумовило актуальність нашого дослідження.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Затребуваність активної участі студентської молоді в життєдіяльності сучасного суспільства визначає необхідність формування особистості, спроможної гнучко реагувати на соціальну ситуацію невизначеності та ефективно вирішувати нагальні суспільні проблеми. Такий підхід виводить дослідження становлення сучасної студентської молоді за рамки розвитку її здатностей до професійної діяльності в сферу соціальної компетентності. Це актуалізує проблему вивчення психологічних особливостей ресурсного забезпечення розвитку соціальної компетентності у процесі особистісно-професійного становлення студентської молоді. У цьому контексті актуальним є пошук шляхів розвитку індивідуальних якостей особистості, які сприяють виробленню стійкої психологічної стабільності у різного роду ситуаціях соціальної взаємодії. Питання розвитку емоційного, мотиваційно-вольового, когнітивного й поведінкового конструктів, які актуалізує особистість для адаптації до життєвих ситуацій та трансформації взаємодії із нагальною соціальною ситуацією, є не досить вивченими. Особливої актуальності набуває аналіз наявності та дієвості спеціальних умов, організаційних захо-

дів і психологічного супроводу процесу розвитку соціальної компетентності студентської молоді.

Мета статті – обґрунтування шляхів та пошук можливостей ресурсного забезпечення розвитку соціальної компетентності студентської молоді.

Виклад основного матеріалу. Аналіз трансформаційних перетворень в українському суспільстві свідчить про те, що вирішення сучасних проблем життєдіяльності студентської молоді лежить не поза нею, не лише в її професійній спроможності, а й у площині успішної адаптації та самореалізації до складних і часто несприятливих обставин соціального життя. Здатність на високому рівні взаємодіяти із соціальним оточенням та ефективно включатись у систему міжособистісних стосунків є складниками соціально-психологічної структури особистості, врахування компонентів якої визначає особливості розвитку соціальної компетентності студентської молоді. У процесі розвитку соціальної компетентності студентської молоді варто брати до уваги три важливі аспекти соціальної компетентності студентської молоді: здатність будувати позитивні міжособистісні стосунки й вирішувати міжособистісні конфлікти; особистісну самоідентичність й групову ідентичність; спроможність бути відповідальним громадянином у своєму суспільстві та турботливим громадянином у світі. Розвиток позитивних і підтримуючих відносин з різними типами людей (наприклад, батьків, братів і сестер, родичів, однолітків, викладачів, колег та інших дорослих) є важливим навиком адаптації, який молода людина має набути для того, щоб жити щасливо в сучасному суспільстві. Зокрема, студентську молодь варто навчати аналізувати причини виникнення можливих конфліктів з іншими людьми та вибирати ефективні стратегії міжособистісної взаємодії.

Рівень розвитку соціальної компетентності студентської молоді суттєво залежить від соціального середовища, в якому вона живе і взаємодіє, наприклад, сім'ї, студентської групи та трудового колективу. Студентська молодь, яка сприймається як соціально компетентна, має почуття приналежності, високо цінується і їй надаються можливості внести свій вклад у розвиток суспільства. Стилі та моделі взаємодії в провідних соціальних інститутах суттєво впливають на соціальну компетентність студентської молоді. Соціальна підтримка, сприятливі відносини та підтримуюча соціокультурна та фізична обстановка є тими позитивними факторами, які варто розглядати як каталізатори в процесі розвитку соціальної компетентності студентської молоді. Такі елементи, як раса, стать, етнічна приналежність та соціально-економічний статус породжують культурні та соціальні бар'єри й перешкоджають ефективному розвитку соціальної компетентності.

Важливими структурними складниками соціальної компетентності студентської молоді є здат-

ність орієнтуватися в ситуаціях соціальної взаємодії, спроможність брати до уваги психологічні особливості інших людей та аналізувати їхні емоційні стани, уміння вибирати ефективні способи взаємодії. Соціальна компетентність студентської молоді включає систему знань про реальну соціальну дійсність та про себе в ній; сукупність навичок та умінь ефективної соціальної співпраці; наявність власних патернів соціальної поведінки в типових ситуаціях взаємодії, які надають можливість миттєво й адекватно приймати продуктивні рішення [1, с. 35–44].

Оскільки соціальна компетентність є показником особистісного рівня розвитку молодого людини, чинником її самоактуалізації, який спонукає до самореалізації, то актуальним є вивчення особистісних ресурсів, які сприяють ефективному вирішенню складних життєвих ситуацій. З точки зору С. Хобфолла ресурси є тією цінністю для особистості, яка допомагає їй успішно адаптуватись у складних життєвих ситуаціях. До ресурсів науковець відносить зовнішні (соціальна підтримка, сім'я, друзі, робота, соціальний статус та ін.) та внутрішні інтраперсональні фактори (самоповага, професійна компетентність, оптимізм, самоконтроль, життєві цінності, система вірувань тощо); психологічні та фізичні стани; вольові, емоційні та енергетичні характеристики, які необхідні для підтримки здоров'я або ж виконують роль засобів досягнення особисто важливих цілей [2, с. 132]. За визначенням Н. Водоп'янової: ресурси сприяють психологічній стабільності у стресових ситуаціях; являють собою емоційні, мотиваційно-вольові, когнітивні та поведінкові конструкти, що актуалізують особистість для адаптації до стресогенних життєвих ситуацій та використовують з метою трансформації взаємодії зі стресогенною ситуацією [3, с. 234]. У теорії К. Муздибаєва ресурси розглядаються як засоби існування та можливості особистості; як усе те, що людина використовує для задоволення вимог навколишнього середовища; як життєві цінності, які утворюють реальний дієвий потенціал для боротьби з несприятливими життєвими ситуаціями [4, с. 100–109].

Ресурсне забезпечення розвитку соціальної компетентності сучасної молоді інтегрує в собі, з одного боку, психологічну роботу над реальними соціальними можливостями індивіда, його готовністю до соціальної взаємодії, з іншого боку, над ще нереалізованими соціальними властивостями, тобто внутрішнім резервом особистості. У складних ситуаціях соціальної взаємодії, де виникає необхідність активно та швидко діяти на межі своїх можливостей, ефективність та успішність застосування особистісних ресурсів молоді може збільшуватись завдяки резервам її організму. Актуалізація внутрішнього потенціалу студентської молоді як ресурсу забезпечення розвитку

соціальної компетентності передбачає звернення до соціально важливих якостей особистості, які об'єднують певний рівень розвитку соціальних здібностей, соціальної компетентності та особливостей соціального «Я-образу», а також комплексу ставлень молодого людини до взаємодії в соціальному середовищі. Важливою та необхідною умовою реалізації особистісного потенціалу та перетворення його на ресурсне забезпечення розвитку соціальної компетентності студентської молоді є наявність високого рівня самосвідомості суб'єкта суспільної життєдіяльності, який здатний вибудувати таку поведінку, в якій поряд з власними значущими інтересами присутні також інтереси інших людей. Самосвідомість суб'єкта суспільної життєдіяльності як інтегроване бачення свого «Я-образу» в структурі суспільства забезпечує аналіз, синтез, узагальнення знань про себе як члена суспільства та специфіку певної соціальної взаємодії, допомагає адаптуватись до мінливого соціального середовища й ефективно виконувати соціальні функції.

Однак для високого рівня розвитку соціальної компетентності студентської молоді недостатнім є здійснення аналізу власних особистісних властивостей та «Я-образу» в структурі суспільства. Важливим чинником є виявлення та усвідомлення студентською молоддю наявності потреби самореалізації в суспільстві, яка згодом стане базовим мотивом самоаналізу та одним із важливих компонентів ресурсного забезпечення розвитку соціальної компетентності [5, с. 211–217]. Така потреба виникає з контексту інтенціональності студентської молоді, тобто її загальної суспільної спрямованості. Спрямованість студентської молоді на впровадження в соціальну практику нових ідей, ініціатив, сучасних форм життя завжди підкріплена внутрішнім глибинним смыслом самоствердження, знаходженням істинного свого «Я» та форми його символічної легалізації у соціумі [6, с. 52–58].

Першим кроком соціальної спрямованості студентської молоді є усвідомлення того, яку позицію їй необхідно зайняти у системі суспільного буття. Під час вирішення цього завдання за основу береться специфіка власних суспільних інтересів, уподобань, мотивів, цінностей, цілей та потреб. Якщо соціальний сенс посідає одне із провідних місць у структурі мотиваційно-ціннісної сфери студентської молоді, то наступним важливим кроком є вирішення того, навіщо потрібен соціальний розвиток. Потреба у соціальному розвитку має стати для молоді очевидною та важливою і слугувати способом задоволення інших потреб, зокрема глибинно індивідуальної, а саме підтвердження існування свого «Я» у соціумі завдяки власній ідентифікації. Багатство характеру і пошуки проявів у соціальному середовищі зумовлюють

рух студентської молоді до зони найближчої дії і виходу на найближчу перспективу. Такий внутрішній смисл і мотив є первинною ланкою ресурсного забезпечення розвитку соціальної компетентності студентської молоді, адже формує в неї чітке розуміння того, які її потреби задовольнятимуться у процесі буття в соціальному середовищі. Лише після того, як буття в соціальному середовищі стане особистісною цінністю студентської молоді, міститиме в собі глибинний смисл соціального самоствердження, тоді з'являється мотив соціального зростання, який і стає відповідною ланкою у ресурсному забезпеченні цього процесу.

Розвиток соціальної компетентності студентської молоді ґрунтується на аналізі нею власного рівня буття в соціумі та наявності соціальних якостей у співвідношенні з еталонними образами суспільної взаємодії [7, с. 65–69]. Залежно від ступеня адекватності здійсненого аналізу формується певний рівень суспільних домагань, що знаходить своє вираження у ступені складності поставлених перед собою суспільних цілей. У результаті цього формуються образи «Я-реальне» та «Я-ідеальне» в соціальній структурі суспільства. Від рівня співвідношення та злагодженості цих двох образів залежатиме рівень сформованості соціальної компетентності, яка ґрунтується на інтеріоризації соціальних цінностей, переконань, норм та правил поведінки. Усвідомлення власного рівня соціального розвитку, спираючись на минулий досвід соціальної реалізації та враховуючи теперішній рівень розвитку своїх соціальних можливостей, здібностей є потужним ресурсом забезпечення розвитку соціальної компетентності. Отже, після усвідомлення студентською молоддю необхідності соціальної самореалізації, здійснення аналізу своїх сильних і слабких сторін соціальної взаємодії формується уявлення щодо реального та ідеального соціального образу, що дає розуміння того, комплексом яких соціальних якостей варто оволодіти. Базовими соціальними якостями, які лежать в основі розвитку соціальної компетентності студентської молоді, є уміння створювати проект власного соціального «Я-образу» та суспільного майбутнього в цілому, передбачати результат соціальної взаємодії, толерантність до соціальної невизначеності й пов'язана з нею стресостійкість, гнучкість мислення та поведінки, готовність до постійного суспільного самовдосконалення та змін, самостійність у прийнятті важливих соціальних рішень та демонстрації компетентних соціальних дій.

Оскільки перед сучасною молодою людиною гостро стоїть питання пошуку суспільних орієнтирів, життєвого вибору, соціального самовизначення і самотворення, а буття людини ґрунтується на її зусиллях і активності, то важливим засобом розвитку соціальної компетентності студентської молоді є проектування власного соці-

ального майбутнього. Передбачення та прогнозування студентською молоддю результатів своєї соціальної взаємодії є важливим складником у загальній системі соціального існування людини. Проектування, в основі якого лежить створення задуму, ідеї, з реалізацією яких пов'язане соціальне зростання, є важливим фактором розвитку соціальної компетентності студентської молоді. Проектування у сфері соціального майбутнього передбачає вирішення багатьох проблем життєдіяльності молодої людини в суспільстві й відкриває перспективи до нового типу взаємин із соціумом. Різноманітність факторів, які потрібно враховувати у процесі створення проектною моделі, передбачає їх осмислення й зіставлення, на основі чого під час проектування відбувається постійне «просторове» вирішення суперечностей і створюється цілісна модель соціального середовища. Психологічна позиція студентської молоді у соціальному середовищі визначається результативним аспектом людської життєдіяльності. Через неї становлення і розвиток молодої людини пов'язують з її активною соціальною життєдіяльністю, об'єктами якої виступають не тільки суспільні відносини, а й самі суб'єкти соціального середовища. Змінюючи світ, студентська молодь вдосконалює власні соціальні здібності, розширює соціальні інтереси й потреби, поглиблює соціальні знання, вдосконалює світосприйняття, почуття, збагачує психологічні ресурси.

Сенсом проектування соціального майбутнього є поступове усвідомлення студентською молоддю своєї життєвої проблеми і визначення шляхів її вирішення. Проектування містить певний інваріант розумових операцій, коли рух іде від визначення соціальних цілей до пошуку засобів, вибудовування соціального результату і можливих наслідків у реалізації проекту власного соціального розвитку.

Психологічне проектування у сфері суспільної життєдіяльності являє собою розширення життєвої перспективи соціального розвитку студентської молоді, що включає розробку системи соціальних і психологічних заходів з метою створення безпечного соціального середовища, орієнтованого на вироблення суспільно схвалюваних моделей поведінки, активної соціальної позиції, психологічної готовності до протидії негативним впливам соціуму та формування соціальної компетентності. В основі розширення життєвої перспективи соціального розвитку лежать особистісні зміни студентської молоді, тобто зміна ставлення до життєдіяльності в соціумі, розуміння сенсу власної соціальної життєдіяльності, набуття соціальних знань і вмінь, засвоєння норм соціальних відносин, наповнення їх новими якісними характеристиками, а також розширення зв'язків із соціальним оточенням.

У результаті використання технології проектування як необхідної умови набуття навичок соціальної компетентності студентської молоді варто відзначити важливість створення «ситуації успіху». «Ситуація успіху» у процесі розвитку соціальної компетентності студентської молоді досягається за рахунок цілеспрямованого поєднання психолого-педагогічних прийомів, які сприяють усвідомленому включенню молодого людини в спеціально організовану соціальну діяльність, спрямовану на набуття соціального досвіду залежно від індивідуальних можливостей, забезпеченню позитивного емоційного настрою на виконання поставлених соціальних задач і адекватне сприйняття результатів своєї життєдіяльності.

Проектування власного соціального майбутнього дає можливість сформувати спроможність студентської молоді на високому рівні взаємодіяти з іншими людьми в системі міжособистісного спілкування та виробляє здатність орієнтуватися у складних ситуаціях соціальної взаємодії, ефективно діагностувати особистісні характеристики та емоційні реакції інших людей, визначати адекватні способи комунікації й реалізовувати їх у процесі власної взаємодії.

Отже, розвиток соціальної компетентності студентської молоді засобами проектування передбачає врахування в єдності внутрішньої психічної та зовнішньої соціальної діяльності. З одного боку, варто враховувати, що соціальна компетентність студентської молоді формується, проявляється та розвивається в суспільстві, з іншого боку, соціальне середовище, яке наділене великою кількістю рівнів свободи, значною мірою визначається особистими інтерактивними, перцептивними та комунікативними якостями індивіда.

Структурними одиницями соціальної компетентності студентської молоді є соціально-психологічні характеристики особистості [8, с. 342]. Як складники соціальної компетентності студентської молоді варто виділити такі особистісні властивості: вербальний та соціальний інтелект, власна особистісна гнучкість, домінантність особистості як здатність керувати соціальною ситуацією взаємодії, адаптивність до соціальної ситуації, соціальна сміливість, упевненість у собі, ініціатива у контактах, успішність у життєдіяльності [9, с. 22]. Соціальну компетентність необхідно розглядати як цілісне надбання особистості, що визначає специфіку ефективної взаємодії студентської молоді із соціальним середовищем. Соціальна компетентність студентської молоді як інтегральне утворення включає в себе інформацію про суспільство, механізми й сценарії міжособистісних взаємодій, адекватні уявлення про

соціальні ситуації й об'єкти, уміння передбачати розвиток та розвинуті навички самоконтролю, впливу на інших людей й особистісні якості, що визначають характер взаємин.

Здійснений науковий аналіз вказує на те, що у структурі соціальної компетентності варто звертати увагу на пізнавальний (сукупність знань про зміст, структуру, особливості соціальної взаємодії); поведінковий (загальні та спеціальні навички, що дають змогу успішно управляти ситуацією соціальної взаємодії, використовувати конструктивні стратегії в конфліктних ситуаціях, експресивні навички); мотиваційний (зосередженість на взаємодії, високий рівень домагань) та емоційний компоненти (високий рівень рефлексії та соціального співчуття, позитивна Я-концепція). Низький рівень розвитку цих компонентів веде до непорозуміння між членами соціальної групи; формування установок на однотипність сприйняття інших людей, виникнення психологічного бар'єру у спілкуванні з особами протилежної статі, міжособистісних та міжстатевих конфліктів. Власна визначеність у цілях та можливостях повноцінної життєдіяльності в соціумі, бачення перспектив реалізації в соціальному середовищі, адекватна оцінка своїх сил та здібностей щодо ефективних результатів соціальної взаємодії, усвідомлення необхідності оволодіння потрібними соціальними знаннями, уміннями, навичками, здатність побачити різні варіанти та шляхи ефективного соціального контакту є індикаторами рівня розвитку соціальної компетентності.

Висновки і пропозиції. Соціальна компетентність є однією з ключових компетентностей студентської молоді, а отже, суб'єктивною категорією, яка визначає спроможність людини здійснювати складні соціальні види діяльності, ефективно розв'язувати відповідні соціальні проблеми. Вона охоплює різні сфери життєдіяльності студентської молоді й виступає важливою передумовою продуктивної міжособистісної взаємодії в усіх видах професійної діяльності. Участь студентської молоді у процесах життєдіяльності сучасного суспільства; переконаність у контрольованості подій власної суспільної життєдіяльності; упевненість у тому, що активна життєва позиція впливає на ефективність процесу соціальної взаємодії є показниками рівня розвитку соціальної компетентності студентської молоді. Ресурси виступають одним із важливих складників розвитку соціальної компетентності студентської молоді. Вони є тими фізичними та духовними можливостями студентської молоді, мобілізація яких сприяє високому рівню розвитку соціальної компетентності.

Література:

1. Бойчук П.М. Модель формування соціальної компетентності студентів. *Соціальна педагогіка: теорія і практика*. 2013. № 1. С. 35–44.
2. Hobfoll S.E., Lilly R.S. Resource conservation as a strategy for community psychology. *Journal of Community Psychology*. 1993. № 21. P. 128–148.
3. Водопьянова Н.Е. Психодиагностика стресса. Питер, 2009. 336 с.
4. Муздыбаев К. Стратегии совладания с жизненными трудностями. Теоретический анализ. *Журнал социологии и социальной антропологии*. 1998. № 2. С. 100–109.
5. Голошуова Г.С. Факторы формирования социальной компетентности подростков. *Педагогическое образование*. 2011. № 4. С. 211–217.
6. Зарубінська І.Б. Особливості оцінки соціальної компетентності студентів вищих навчальних закладів. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2009. Вип. 4. С. 52–58.
7. Лепіхова Л.А. Соціально-психологічна компетентність у цілеспрямованій поведінці особистості. *Практична психологія та соціальна робота*. 2006. № 2. С. 65–69.
8. Життєва компетентність особистості : науково-методичний посібник / за ред. Л. Сохань, І. Єрмакова, Г. Несен. Київ : Богдана, 2003. 520 с.
9. Кузьмич Т.О. Формування соціальної компетентності старшокласників засобами слов'янської культури : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07. Умань, 2014. 22 с.

Паламарчук О. Н. Психологические особенности ресурсного обеспечения развития социальной компетентности студенческой молодежи

В статье рассматривается актуальная, но недостаточно разработанная проблема развития социальной компетентности студенческой молодежи. Проанализированы структурные составляющие социальной компетентности студенческой молодежи. Охарактеризовано ресурсное обеспечение развития социальной компетентности современной молодежи, которое интегрирует в себе, с одной стороны, психологическую работу над реальными социальными возможностями индивида, его готовностью к социальному взаимодействию, с другой стороны, над еще нереализованными социальными свойствами, а именно внутренним резервом личности. Описаны условия реализации личностного потенциала и превращение его в ресурсное обеспечение развития социальной компетентности студенческой молодежи. Определено, что развитие социальной компетентности студенческой молодежи основывается на анализе ею собственного уровня бытия в социуме и наличии социальных качеств в соотношении с эталонными образами общественного взаимодействия.

Ключевые слова: социальная компетентность, студенты, ресурсное обеспечение, личностный потенциал, социальное взаимодействие.

Palamarchuk O. M. Psychological features of resource support for the development of social competence of student youth

The article deals with the actual, but not sufficiently developed problem of development of social competence of student youth. The structural components of social competence of student youth are analyzed. The resource support for the development of social competence of modern youth is characterized, which integrates, on the one hand, the psychological work on the real social possibilities of the individual, his readiness for social interaction, on the other hand, over unrealized social properties, that is, the internal reserve of the individual. The conditions of realization of personal potential and its transformation into resource support of development of social competence of student youth are described. It is determined that the development of social competence of student youth is based on the analysis of its own level of being in society and the availability of social qualities in relation to the reference patterns of social interaction.

Key words: social competence, student youth, resource support, personal potential, social interaction.